

Spyrjið Sosialin

Boðfretavirksemi

Maiken Mortensen
sosialráðgevari

Hans T. Henriksen
lægræðingur

Eyðun Joensen
sálarfrøðingur

Marner Simonsen
lækni

Skri- ella ring til Sosialin:

Argjavegur 26,
160 Argjum.
Telf. 11820,
lokal 12

Lagt til rættis:
Dagry Joensen.
Telefontíð er týsdag
og hósdag kl. 15 - 16.
Allir spurningar, sum
verða svaraðir, fáa eitt
frámerki. Serfrøðingarnir
fáa ikki at vita, hvar
avsendarin er, og teir
svara heldur ikki
beinleiðis í telefonini.
Spurningarnir verða
lagdir til rættis á
Sosialinum, sum sendir
teir víðari til rætta
serfrøðing.

Sálarfrøðingurin

Hvat bagir bróðurkonu míni

Tá bróðurkona mín er hjá okkum, tosar hon ílt um sínar bestu bindiklubba-vinir/nábúgvir og svagar-indur. Men tá hon er í bindiklubba tosar hon um øll hini, sum ikki eru har. Hon er eitt slag av Reuter Bureau, hon veit alt um øll, »heldur hon«. T.d. kann hon finna uppá at siga, at tað passar ikki, (tá tíðindi frættast), um hon ikki veit tíðindini fyrst.

Hvat feilar henni?
Hvur hon tað ikki gott heima?

Er tað psykiskt?
Er tað arviligt?

Hjálpssamur sváður

Boðfretavirksemi

At bera sleg og vera spilli-klútur er ikki arvaligt í likam-ligan mun, men kann sum annar óvandaatburður eins og t.d. at lúga ella stjála, lærast sum óvoni gjøgnum uppvakstrar- og samskipts-

umhvørvi. »Sosialur arvir ella smitta«, um ein vil.

Sannlikast er tó, at hasum slegivættinum bílar okkurt smávegis sálarliga ella óðr-vísi tilverukent.

Helst hevur hon sum per-sónleiki litið at týða, nyttar litið, og hevur samstundis stóra trongd at gera vart við seg, gera seg upp ella fjala yvir egin lýti. Tá kann tað at bera ringan vitnisburð um onnur vera eitt nýtiligt am-boð at hevda seg sjálvan upp á og/ella til tess at fjala yvir egin lýti.

Megnar ein ikki av sær sjálvum og við egnum dygd-um at ognar sær náttúrligan sóma og virðing, tykist tað at hjálpa at hala niðureftir á onnur, sí danska orðafellið: »Bedst af alt er egen suc-ces, dog (og næstbest) er andres fiasko ikke at for-agte«.

Annars er sleg, tíðinda-froi og boðfretavirksemi eitt áhugavert fyrbrigdi í sosial-psykologiskum hapi, tí í summum fólkabólum kann sleg brúkast at vinna sær ans og virðing í slegghóp-in-um, tá ein annars ikki hjálp-ist við náttúrligum avrikum.

Áhugaverdur og spenn-andi er jú tann sum heitastu, feskastu og slíbrigastu tíð-indini veit at siga frá, og út

skulu tíðindini, um tey so skulu út gjøgnum heilt!

Mentan er eisini máti og amboð til tess at nokta sínar tørvir á, eisini andaliga/sál-arliga og sosialar.

Í summum fólkasamkom-um tykist boðfretavirksemi líkaframt at vera mentanar-eyðkenni og ofta hitt mesta og týðningarmesta sam-skipti millum fólk. Speli tá fólk ikki vita sær annað at nora at sínum hugaheimi, uttan við týðningarleysum tíðindum – og ofta ófrætt-indum um hvønn annan – og tó, okkurt má nú einafærð gerast samskiptsifylla, har fátøgdin reiðilg er sett í system.

Fólk flest máttu hava ivaleyst við sjálvan seg.

Annars er tað at bera sleg og falskan vitnisburð um næstan bannað í kristnu siðalæru, sum vit sum mentalfólk so fegin vilja kennast við, sit.d. boðini, og tað sum meistarin sjálvar áleggði børnum sínum at halda seg til, tó at mong tykist ikki víla kennast við hesar partar av skriftini.

Nú er hetta svar um at fara at líkjast berum sjálvsrætt-vísi og farisæiskari talu; tað var ikki ætlanin, tí máti skal vera við øllum, sostatt eisini við áhuga og umsorgan fyri meðmenniskjum, men munur er á at fragnast og lata frætta frá sær í rimulig-

an mun og hinvegin vera spilli klútur burturav. Tí hava vit øll tørv á regluligari á-minning um at taka betri dagar fyrri okkum, tá tað snýr seg um ummæli av með-menniskjum.

Ey Jo

Læknin

Missir ein hugin til sex?

Eg eigi trý børn og eri seinast í triátárunum. Maður mín og eg vilja av-gjort ikki hava fleiri børn, men nú havi eg hugsað um at gera eitthvørt, so eg ikki skal ganga og vera bangin fyri óvænnað at verða við barn.

Eg havi tikið p-bollar í nógv ár, men nú haldi eg tað vera nóg mikið.

Tí kundi eg hugsað mær at gjørt álvara av at sterili-sera meg. Hvussu verður tað gjørt, og hvussu ávir-ka tað »kvinnuliga« framtíð mína.

Nógvar leysasögur ganga um slíkt. Onkur sigur, at ein missir hugin til sex, onnur siga at kvinnu-liga hormonið hvørur og kvinnur gerast mansligar? Hvussu langa tíð tekur slík viðgerð og sjúkrahvildin aftaná?

Hesar spurningar kundi eg hugsað mær at læknin svaraði.

Ivasom

Tá ið tygum eru síðst í tredivunum so er tað góð meining í og ógvuliga skil-gott at hugsa um at lata seg sterilisera ella gera seg livs-soran, sum tað eitur.

Fyri at kunna gera hetta, so skulu tygum fyrst skriva eina umsókn til eina nevnd, sum eitur Færoernes sterilisationsnevnd og senda bræv til sorinskrivar-an. Í hesum brævi skulu tyg-um nevna orsøkina til at tyg-um ynskja at verða sterili-serað. T.d. at tygum eiga trý børn og at tygum eru síðst í tredivárunum, og nú hava tikið p-pillar so leingi osfr., tað skuldi verið nóg góð grundgeving.

Tygum skulu skriva undir hesa grundgevingina og endiliga eisini lata mannin skriva undir.

Siðan fara tygum til lækn-

an, tí hann skal eisini skriva tygum eina vátan um, at hann hevur sagt tygum frá hvat verður gjørt. So senda tygum tað til sorinskrivar-an.

Hvussu hetta verður gjørt? Tað verður í dag gjørt við einum tóli, sum vit kalla Laparoskop. Tað er ein langur griffillknandi pinnur, sum hevur ljós í og sum verður stungin gjøgnum nálvan, fer so inn og brennur eggjaleiðaran báðumegin.

Hetta ger so at eggð sleppur ikki oman í livmóðr-ina og sáðið sleppur ikki upp igjøgnum eggjaleiðaran til eggð.

Hetta er ein ógvuliga tryggur háttur at fyrbygja at ein verður við barn.

So spyrja tit um fylgjurnar. Sum skilst, so skuldi hetta ikki havt nakra sum helst fylgju fyri hormongerðina og hjá eggrotunum. So hor-mongerðin verður tann sama, men í einstøkum før-um kemur kanska broyting í hormongerðina. Hetta kann jú eisini hava aðrar orsøkir. T.d. aldurin hevur silt at siga og so kann sjálvandi eisini tað sálarliga spæla inn, tí tá ið ein veit at ein er gjørdur livssorur, so koma broyting-ar hjá summum.

Viðvíkjandi minkandi hugi skuldi tað verið akkurat um-vent. Tí tá ið ein veit at ein ikki gerst við barn, so skuldi eingin ótti verið og harvið verður samliðið millum mann og konu betri.

Sjálv viðgerðin má vera á sjúkrahúsi tá loyvið er kom-ið, og ein verður bert inn-lagdur eitt samdøgur og neyðugt skuldi ikki verið við nakrari hvíld aftaná.

Ein verður doyvdur með-an viðgerðin fer fram, tað er ongín eftirviðgerð, sum kanska summi halda, og serliga er tað als ikki neyð-ugt við nókrum hormonom fyrr enn skiftisárini koma.

Marner